

Café's De Reizende Man en Juliana in Oostelbeers.

In de eerste helft van de 20e eeuw had Oostelbeers twee bekende café's: De Reizende Man aan de Langereijt en café Juliana 'in ut durp'. Zoals toen normaal gesproken het geval was, was voor de eigenaars het café niet de enige bron van inkomsten. De Reizende Man was behalve café ook een boerenbedrijf en de eigenaar van Juliana was tevens stratenmaker respectievelijk elektricien. We duiken in dit artikel in de historie van beide panden.

De Reizende Man

De boerderij met adres Langereijt 17 is gedurende vele jaren dus tevens een café geweest. De grootvader van de huidige bewoner, Gerardus Harbers, was de laatste kastelein. Zijn zoon Frans en diens zoon Gerrit hebben zich daarna volledig op de agrarische tak gericht en het café is na een verbouwing uit het pand verdwenen.

De Reizende Man of De Langereijt?

Een krantenknipsel van 4 november 1879 verkondigt de verkoop van 'Een Huis, genaamd de Langereijt, gelegen aan den grintweg van Oirschot op

Verkoop
VAN
ONROERENDE GOEDEREN
ONDER
OOSTELBEERS.
De Notaris **VAN LEENHOF**
te Oirschot, zal
VERKOOPEN:
Voor de Wed. en Kinderen van **HENDRIK BELLOIJ.**
Onder **Oostelbeers.**
a. Een Huis, genaamd de **Langereijt**, gelegen aan den grintweg van Oirschot op Beers, waarin sedert onheuglijke jaren met het beste succes de Herbergaffaire en de Boerderij is uitgeoefend, met 6 Hect. 41 Aren 65 Cent. **Bouw- en Weiland**, alles bij en aan elkander gelegen.
b. 74 Aren 70 Cent. **Weiland**, genaamd de **Tip**, gelegen nabij het vermelde Huis.
c. 92 Aren **Weiland en Hakhout**, genaamd het **Halt**.
d. Een Huis en Erf met **Bouwland**, groot 80 Aren 70 Centiaren, gelegen aan den grintweg, afkomstig van **VAN AKEN**.
e. Een Huis en Erf, bewoond door v. d. **BOOGAARD** met **Bouwland**, groot 1 Hect. 51 Aren 70 Cent. mede gelegen aan den grintweg.
Aanvaarding: De Gebouwen met Pinksteren en het Weiland half Maart en het Bouwland oogst aan de Stoppelen, alles in 1880.
Inzet op **Donderdag 13 Nov. 1879**, toeslag 14 dagen daarna op **Donderdag 27 November**, beide des namiddags ten 4 uur, in de voormelde herberg de **Langereijt**.

Beers, waarin sedert onheuglijke jaren met het beste succes de Herbergaffaire en de Boerderij is uitgeoefend'. De boerderij annex herberg bestond dus al lang, want ook toen al was de combinatie *sedert onheuglijke jaren* uitgeoefend. De verkoop vindt plaats voor de weduwe van Hendrik Belloij en hun kinderen. Hendrik Belloij had het bedrijf overgenomen van Peter van de Wetering, zoon van de eerste bewoner die we hebben kunnen achterhalen. Willem van de Wetering wordt in 1803 genoemd als herbergier en in 1838 zijn zoon Peter. De bewoners zijn achtereenvolgens:

1. Willem van de Wetering
2. Peter van de Wetering
3. Hendrik Belloij tot 1881
4. Hendrik van de Bogaart
5. Adriaan van de Bogaart; hij bouwt later café Juliana
6. Willem Aarts tot 1930
7. Frans Aarts
8. Gerhard Harbers tot 1970
9. Frans Harbers
10. Gerrit Harbers

De oorspronkelijke boerderij is omstreeks 1930 afgebroken, waarna de huidige boerderij met café werd gebouwd.

De laatste kastelein was dus Gerhard Harbers, maar met name zijn echtgenote An Harbers – Aarts was werkzaam in het café. Ze runden het café tot 1970 en gingen toen wonen in het boerderijtje Langereijt 19. Gerhard overleed in 1981 en An in 2005. Op haar bidprentje staat te lezen dat ze het in het café voor iedereen gezellig probeerde te maken.

Zoals in de aankondiging van de 'verkoop' te lezen is was de naam van het pand de Langereit. Op een kaart van rond 1900 staat op de plaats van het café vermeld: 'Lang Reit' en 'of de Reizende man'. Kennelijk waren beide namen in gebruik voor het pand. De kaart staat hieronder afgedrukt.

Als dankbare herinnering aan

AN AARTS

26-07-1914

16-02-2005

weduwe van

GERHARD HARBERS

An was een levenslustige vrouw die graag mensen om zich heen had en makkelijk contacten legde. Ze had altijd haar woordje klaar, ook grapjes kon ze zeer waarderen. Ging het even niet zo goed dan loste ze het met haar vlotte babbel weer op.

Op 1 mei 1940 trouwde ze met Gerhard, met wie ze vier kinderen kreeg. Het gezin woonde op de Langereijt waar ze met de boerderij en een café de kost verdienden. An werkte hard mee, in het café probeerde ze het voor iedereen gezellig te maken. Aanpakken was haar niet vreemd, maar huishoudelijke taken waren niet haar favoriete bezigheid.

Kaart van omstreeks 1900; aan de weg tussen Oostelbeers en Oirschot staat het café vermeld met de naam 'Lang Reit' of 'de Reizende Man'.

Hulp uit De Reizende Man

Op de website van het BHIC (Brabants Historisch Informatie Centrum) staat een verhaal met de titel 'Overvallen op boterboerinetjes', de moeite waard om het eens te lezen. In dit verhaal speelt herberg 'De Reizende man' een rol. De overval werd gepleegd in januari 1873, dus vóór de verkoop in de advertentie. De boerinnen hadden boter verkocht op de zogenaamde botermijn in Oirschot en waren op de terugweg naar huis. De wegen van de botermijn naar o.a. Middelbeers, Udenhout, Berkel en Oisterwijk waren onveilig voor deze argeloze voorbijgangsters. De boerinetjes die op weg

waren naar Middelbeers werden onderweg overvallen door een struikrover en dat leidde uiteraard tot hard geschreeuw. Daardoor schoten mensen uit De Reizende Man hen te hulp, maar ze wisten desondanks niet allemaal aan de struikrover te ontkomen. Een wachtmeester van de marechaussee Oirschot kon door het opgegeven signalement tot aanhouding over gaan van een vrouw uit Spoorndonk. Alles wees erop dat zij, gekleed in mannenkleden en met een zwart gemaakt gezicht, de bewuste struikrover was, maar uiteindelijk bleken de verklaringen van de boerinnen, die niet 100% gelijkkluidend waren, niet tot een veroordeling te leiden. Ze werd wel veroordeeld voor een ander vergrijp, een inbraak, en kreeg 2 jaar eenzame opsluiting. Dat overleefde ze niet en ze overleed in gevangenis Noordsingel in Rotterdam in 1874 op 31-jarige leeftijd. Het hele verhaal kun je vinden op <https://www.bhic.nl/ontdekken/verhalen/een-struikrover>.

Behalve door de boerinnen werd de weg tussen Oirschot en Middelbeers, een grintweg, uiteraard door veel handelslui gebruikt. Een herberg aan de lange route zorgde voor de mogelijkheid een rustpauze te nemen en wat te drinken. De naam van het café 'De Reizende Man' is dan ook een logische. Maar kennelijk waren het vooral mannen die de herberg aandeden. Ook in 1879 was de weg nog een grintweg, zoals in de advertentie staat. De grintweg heeft later de naam Langereijt gekregen.

Kaart van 1795 (Hendrik Verhees) waarop de Reizende Man al staat (binnen de cirkel).

De naam Langereijt

Het ontgonnen gebied achter de boerderij annex café had de naam Lang Reit, welke op oude kaarten wordt vermeld. Op bovenstaande kaart uit 1795 van Hendrik Verhees heeft dit ontgonnen gebied in en boven de cirkel rond het café een lichtere kleur. De lijnen die daar naartoe en omheen lopen zijn waterlopen. De linkse is een lange die vanaf het dorp Oostelbeers naar het ontgonnen stuk loopt en dan verder door naar waar nu het Groenewoud ligt en daar afwatert in De Beerze. Zo'n loop heet ook wel reit en dan is een lange reit in de volksmond een algemene plaatsaanduiding. Deze ontginning is al bekend rond 1300 à 1400 en dus al heel oud, evenals de naam Langereit.

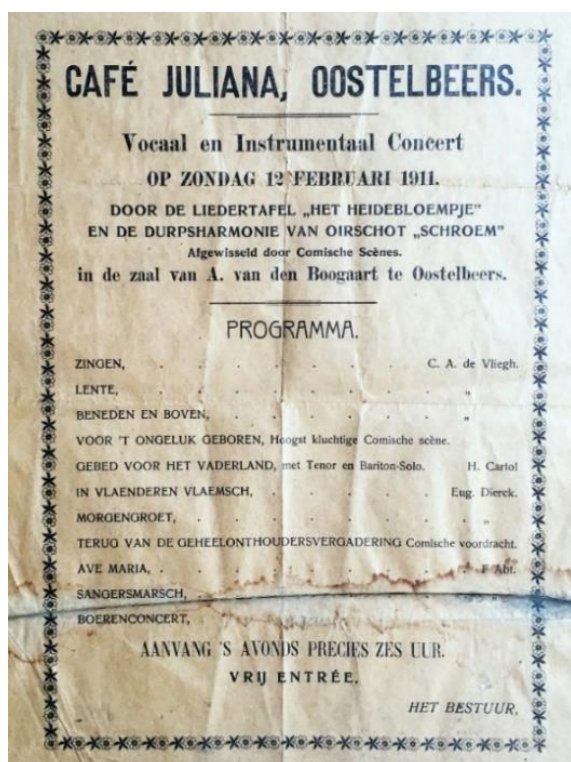
Kermis in De Reizende Man

In de 50- en 60-er jaren van de vorige eeuw draaide het café volop en tijdens Oostelbeers' kermis liepen de kermisvierders in groepen van café Juliana in het dorp naar De Reizende Man en vice versa. Aan de westgevel van de boerderij werd dan een tent geplaatst om alle bezoekers te kunnen herbergen en enkele sterke buurtbewoners kwamen in de dagen voor de kermis mee helpen om het biljart te verplaatsen. Dat stond op een verhoging van enkele treden achter in het café. Deze verhoging is er nog steeds.

Recente foto van Langereijt 17 Oostelbeers, voormalig café De Reizende Man. In de voorgevel is de oude functie van boerderij annex café goed af te lezen; de traditionele indeling van een boerderij zie je hier niet. Ten tijde van de dubbelfunctie waren er twee 'voordeuren' in de voorgevel; één als toegang van het café en één voor toegang naar het woongedeelte.

Café Juliana

Zoals vermeld was Adriaan van den Bogaart kastelein van De Reizende Man en bouwde hij later café Juliana. Hij was stratenmaker van beroep en bleef dat ook nadat hij café Juliana in 1909, het geboortjaar van prinses en later koningin Juliana, had gebouwd. De naamgeving was uiteraard ingegeven door die geboorte.

Op zondag 12 februari 1911 vond er een indrukwekkend concert plaats in de zaal. Dat moet het gedeelte geweest zijn naast de toog, want een grote zaal is pas later aangebouwd. De aankondiging van het concert, met vermelding van het programma, staat hiernaast afgedrukt.

In 1927 kwam er een bezinepomp naast het café en in 1937 werd de karakteristieke veranda aan gebouwd.

Op deze foto staat café Juliana met de aangebouwde veranda. De benzinepomp, die op de plek achter paard en kar stond, is op deze foto niet zichtbaar.

Na Adriaan van den Bogaart kwamen er vanzelfsprekend diverse uitbaters in het café. Voor de al wat ouderen onder ons zal Leen van den Bogaart een bekende naam zijn. Zij was een dochter van Adriaan en getrouwd met Gerrit de Bruijn, die in het gedeelte naast de veranda een elektriciteitswinkel runde en ook als elektricien werkzaam was. Gerrit zat in het bestuur van de Oostelbeerse voetbalclub OVS en later ook in het eerste bestuur van Beerse Boys na de fusie in 1950; hij maakte 6 jaar deel uit van dat bestuur. Leen runde het 'winkeltje' – een kleine ruimte tussen twee kleedlokalen – bij het voetbalveld aan de Hertog Janstraat, waarin bier en snoep te koop waren en dat Leen dan aanreikte door een luik.

Leen en Gerrit de Bruijn runden café Juliana geruime tijd. Ze werden opgevolgd door Toon Nieuwenhuis. Het café was inmiddels eigendom geworden van bierbrouwerij De Kroon, die in 1968 uitbreidde met een zaal. Gerrit en Ine Overman, uitbaters van medio 70-er tot medio 80-er jaren, gaven een deel van de zaal een andere bestemming in de vorm van disco Skylab, die een grote aantrekkingskracht had in de regio. De disco, die op het eind de naam Disco 2000 kreeg, heeft zo'n 5 jaar gedraaid. Daarna werd het weer gewoon een café met zaal die gerund werd door de familie Van Boksel en vanaf 7 april 1983 door Joke en Piet Lathouwers. Op 1 mei 1992 kwamen Frans en Nel van Griensven over van het Gemeenschapshuis en zij veranderden de naam Juliana in 'Het Gildehuis', de thuisbasis van onder meer Gilde Sint Joris Oostelbeers. Vervolgens werden café en zaal samengevoegd en kreeg het de bestemming chinees restaurant Happy City, wat later het Wokpaleis werd, in de volksmond De Wok. In 2018 is het pand leeg komen staan en momenteel bestaan er plannen voor woningbouw op deze locatie.

Werkgroep Land
